

Vraag nr. 201
van 23 december 2004
van mevrouw JOKE SCHAUVLIEGE

Waterbeheersing Leie – Stand van zaken

Bij de jaarwisseling 2002-2003 werd de omgeving tussen Deinze en Gent zwaar getroffen door overstromingen. Een combinatie van springtij en hevige wind zorgde ervoor dat over een periode van amper drie uur het niveau van de Leie steeg met 40 cm over de hele afstand vanuit Frankrijk.

Na deze overstromingen werd een intens overleg gestart tussen alle overheden en diensten. Hierdoor is men erin geslaagd om bij de jaarwisseling 2003-2004 en de kritieke periode erna, dankzij preventieve en gecoördineerde actie, het waterpeil van de Leie binnen haar oevers te houden zonder enige vorm van overstroming.

Zowel in Gent als in de overige bedreigde gemeenten werden in 2004 werken uitgevoerd om overstromingen in de toekomst te voorkomen. Ook voor 2005 en later worden werken gepland.

1. In welke mate is de minister of zijn administratie betrokken bij het overleg om toekomstige overstromingen te voorkomen?
2. Hoe ziet de planning eruit om overstromingen in de toekomst te vermijden en wat is in dit verband de stand van zaken?
3. Welke werken werden in 2003 en 2004 uitgevoerd of welke afspraken tussen de verschillende actoren werden er gemaakt om overstromingen van de Leie te voorkomen?
4. Welke werken of afspraken zijn gepland voor 2005 en later?

Antwoord

1. Het agentschap Waterwegen en Zeekanaal NV - afdeling Bovenschelde (W&Z) neemt als beheerder van de Leie het voortouw in het overleg en de acties op het terrein, teneinde overstromingen te vermijden. Dit is zowel een kerntaak als een strategische doelstelling van W&Z. Daarbij wordt nauw samengewerkt met andere administraties en maatschappijen

(AWZ, Aminal, VLM, Aquafin) en uiteraard met de betrokken provincie- en gemeentebesturen.

Begin 2003 werd, op vraag van de toenmalige Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu, een werkgroep ad hoc opgericht, ressorterend onder het VIWC (thans CIW), waarin alle betrokkenen vertegenwoordigd waren. De op korte termijn te nemen maatregelen werden hierin overlegd en gevalideerd (VINC: Vlaams Integraal Wateroverlegcomité – red.).

Ook bij het uitwerken van de langetermijnoplossingen speelt W&Z een determinerende rol.

Waterafvoerremmende maatregelen in de Leievallei passen in het project rivierherstel Leie. Een aantal aspecten van mogelijke verbreding van het Afleidingskanaal van de Leie ten behoeve van de waterafvoer en van de binnenvaartontsluiting van de Vlaamse kusthavens werden reeds onderzocht.

Ten slotte wordt, samen met de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ), de impact van een uitwateringsconstructie te Temeuzen onderzocht.

2. Op initiatief van de hierboven vermelde werkgroep ad hoc werd na de watersnood van 2002-2003 gestart met remediërende maatregelen voor de probleemgebieden langs de Leie tussen Deinze en Gent.

Vooreerst werden de lopende projecten die een invloed hebben op de waterhuishouding geïnventariseerd en voor de overige knelpunten werden oplossingen gezocht. Bovendien kan door de samenwerking van verschillende actoren de realisatie van projecten efficiënter worden gepland. Er werd vanzelfsprekend uitgegaan van de principes van het integraal waterbeleid.

Tot voor kort werden waterlopen onder controle gehouden door ze in een keurslijf te dwingen. Dit had echter tot gevolg:

- een versnelde afvoer van (regen)water waardoor stroomafwaarts het risico op overstromingen stijgt,

- dat natuurlijke overstromingszones van de waterloop niet meer in gebruik zijn.

De laatste jaren groeide het besef dat waterlopen ruimte nodig hebben. Als eerste principe geldt dat natuurlijke overstromingsgebieden in ere hersteld worden en dat, waar nog mogelijk, bebouwing in dergelijke gebieden geweerd wordt. Eventueel kunnen op zinvolle locaties ook nieuwe overstromingsgebieden aangelegd worden.

Alhoewel overstromingen nooit volledig voorkomen kunnen worden, moet ernaar gestreefd worden de schade door overstromingen te beperken door enerzijds te trachten de aanvoer te vertragen en anderzijds de afvoer naar zee te versnellen. Waar overstromingen niet kunnen vermeden worden, kunnen lokale beschermingsmaatregelen genomen worden.

Daarnaast zijn er de meer structurele ingrepen op het watersysteem zelf, die op het niveau van het ganse stroomgebied een belangrijke bijdrage zullen leveren tot de bescherming tegen overstromingen. Het realiseren van deze structurele, bekkenoverschrijdende maatregelen vergt een langetermijnvisie en hoge investeringen. Naast de hierboven vermelde langetermijnprojecten wordt ook nog gewerkt aan:

- de verdere uitbouw en het moderniseren van het hydrologisch meetnet, evenals het data-beheer door het Hydrologisch Informatiecentrum (HIC);
 - de opbouw van een mathematisch model van de waterafvoer van het bekken van de Leie en de Boven-Schelde. Hiermee worden een aantal maatregelen onderzocht en doorgetrokken.
3. Op korte termijn konden vanzelfsprekend slechts kleinschalige projecten worden gerealiseerd waarmee lokale knelpunten werden weggevoerd.

In 2003

Assels in Drongen

In een eerste fase werd een stuk van de randdijk verhoogd naar aanleiding van de wateroverlast in 1999-2003.

In 2004

Assels in Drongen

De dijk werd op sommige plaatsen versterkt en overal op het peil +7.30m TAW gebracht. In een beperkt deel (net ten zuiden van de spoorbrug) werd de dijk reeds op de vooropgestelde +7.60m TAW gebracht (TAW: Technische Adviescommissie van de Waterkeringen – red.). De sifons onder de Ringvaart werden geruimd.

Lovendegem - Bierstalkaai

Er werd een klein pompstation gebouwd dat moet beletten dat de N9 onderloopt wanneer er niet meer kan worden geloosd in het Kanaal Gent-Brugge.

De naar aanleiding van de wateroverlast in 1999 gebouwde keermuur langs het kanaal Gent-Brugge wordt thans verlengd.

4. Volgende maatregelen zijn in uitvoering.

Assels in Drongen (ingedijkt woongebied)

De verhoging van het tweede deel van de randdijk werd begin maart 2004 aanbesteed; de uitvoering kon nog niet starten wegens het uitblijven van de stedenbouwkundige vergunning. Deze wordt begin 2005 verwacht.

Betrokken partijen stemden in met de verhoging van de randdijk op voorwaarde dat de mogelijkheid voor de inrichting van een bufferbekken in het gebied wordt onderzocht (AWZ en VLM). Het rapport van de modellering wordt binnenkort verwacht.

Stint-Deniis-Westrem - Beukenlaan

Ter bescherming van een aantal woningen langs de Leie en vooral van de wijk aan de overkant van de Beukenlaan, zal een waterkering worden gerealiseerd op 40 privé-percelen langs de Leie. Het voorontwerp werd besproken met de eigenaars, een definitief ontwerp is klaar. De bouwvergunning wordt eerstdaags aangevraagd.

5. Geplande maatregelen.

A Door W& Z

Latemse Meersen in Sint Martens-Latem

W&Z voorziet in de individuele en collectieve bescherming van een aantal woningen en de mogelijkheid tot afsluiten van de monding van de Meersbeek. De gemeente zorgt ervoor om door de verhoging van de wegen de bereikbaarheid van de woongebieden bij watersnood te garanderen. Gezien de gewestplanbestemming van het gebied zal voor het geheel van maatregelen de opmaak van een MER noodzakelijk zijn.

Rosdambeek in St. Deniis-Westrem

In samenwerking tussen de provincie en het Vlaams Gewest wordt in een afsluitconstructie op de beek voorzien die bij hoog water op de Leie operationeel is. Aquafin voert momenteel de voorbereidende studie uit, de provincie onderzoekt de aankoop van het terrein. In het voorjaar 2005 worden modaliteiten met diverse betrokkenen besproken, en moet ook worden uitgeklaard of de opmaak van een MER nodig is.

Leie in Deinze - buffering in oude arm Vossela-reput

Via het model van de Leie werden de voorgestelde ingrepen ter verbetering van de inzet van het gebied als buffering bestudeerd. Er bleek geen relevante verbetering op te treden. Derhalve is de verdere opmaak van het MER gestopt en wordt dit deelproject niet langer in aanmerking genomen.

Het baggeren van de oude arm en de erin uitmondende Rekkelingenbeek door de provincie Oost-Vlaanderen kan op zijn vroegst gebeuren in 2008, rekening houdende met de aanvang van de exploitatie van de laguneringsvelden Noorderwal en de bergingssite Kallemoeivijver én de baggerprioriteiten van de afdeling Boven-schelde in het Leiebekken.

Buffering in Bourgoyen-Ossemeersen en binnen-wateren Gent

De buffering in de Bourgoyen-Ossemeersen, gelegen binnen de Ringvaart, is technisch niet haalbaar.

De buffering in de Gentse binnenwateren is niet mogelijk door het lage peil van meerdere overlaten van de riolering in de binnenstad.

B. Door andere overheden

Assels in Drongen (ingedijkt woongebied).

In samenwerking tussen de stad Gent en Aquafin wordt een rioleringsstelsel voor het afvalwater in het gebied aangelegd; daarmee wordt de lozing in de Leie (en de gehinderde afvoer bij hoog water) opgeheven.

Voor het overpompen van regenwater in de Leie heeft de stad Gent in pompplaatsen voorzien. Indien een bufferbekken wordt aangelegd, participeert de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) daaraan in het kader van haar Landinrichtingsproject Leie-Schelde.

Sint Deniis-Westrem – Beukenlaan

In samenwerking tussen de stad Gent en Aquafin wordt een rioleringsstelsel voor het afvalwater in het gebied aangelegd; daarmee wordt de lozing in de Leie (en de gehinderde afvoer bij hoog water) opgeheven (realisatie in 2006).

Voor het overpompen van regenwater in de Leie wordt samen met het rioleringsproject een pompstation voorzien.

Latemse Meersen in Sint-Martens-Latem

De gemeente zorgt ervoor om door de verhoging van delen wegen de bereikbaarheid van woongebieden bij watersnood te garanderen.

Wijk Hooglatem in Sint-Martens-Latem

Bescherming van de wijk door bouw ringdijk en bufferbekken door de gemeente.

Wijk Keuzemeersen in Drongen

De VLM bouwt een deel dijk, hiervoor wordt nu het decreet op de waterkeringen toegepast. De stad Gent verhoogt een deel wegen en past de riolering aan.

De zones die hier aan bod komen, zijn:

